

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D. H.**, nar. X., bývajúceho v K., v dovolacom konaní zastúpeného Mgr. A. S., advokátkou, advokátska kancelária so sídlom v D., proti žalovanému **Ing. P. B.**, bývajúcemu v P., v dovolacom konaní zastúpenému Mgr. R. K., advokátom, advokátska kancelária so sídlom v Ž., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a iné**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 21 C 122/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 14. decembra 2010 sp. zn. 5 Co 352/2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14.decembra 2010 sp. zn. 5 Co 352/2009 vo výroku, ktorým rozsudok súdu prvého stupňa mení tak, že návrh zamietá a vo výroku o náhrade trov konania **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 9. decembra 2005 č.k. 21 C 122/2004-136 určil, že kúpna zmluva zo dňa 4. februára 2004, ktorej vklad do Katastra nehnuteľností Bratislava, Správa katastra Senec, bol povolený dňa 24. februára 2004 pod číslom V., je neplatná a rozhodol o náhrade trov konania. V časti žaloby, ktorou sa pôvodní žalobcovia D. H., nar. X. a M. U. (ďalej len žalobcovia) domáhali určenia spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v kat. úz. Senec parc. č. X., orná pôda o výmere 38 541 m² a parc. č. X., orná pôda o výmere 33 799 m² každý v podiele jednej polovice k celku, konanie zastavil. V odôvodnení rozhodnutia o tejto časti žaloby uviedol, že žalobcovia ju vzali účinne späť a preto rozhodol o tejto časti žaloby v zmysle § 96 ods. 1 a 3 O.s.p. Rozhodnutie v časti o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy oprel o zistenia, že žalobcovia splnomocnili pôvodnú žalovanú JUDr. Ľ. Z. (ďalej len žalovaná) plnomocenstvom z 3.decembra 2003 na zastupovanie pri uplatnení a vydaní reštitučného nároku, týkajúceho sa

ich poľnohospodárskych pozemkov pred Okresným úradom v Senci a pred Slovenským pozemkovým fondom a na ich zastupovanie ohľadne prípadného predaja náhradných pozemkov (v tejto časti považoval plnú moc za nejasnú a neurčitú, lebo presne nešpecifikuje pozemky, ktoré mali byť predmetom prevodu), že žalovaná v mene žalobcov ako nadobúdateľov uzatvorila dňa 19. decembra 2003 so Slovenským pozemkovým fondom ako prevodcom zmluvu o bezodplatnom prevode vlastníctva, okrem iných aj k sporným pozemkom a že následne kúpnu zmluvou zo 4. februára 2004 žalovaná v mene žalobcov ako predávajúcich odpredala sama sebe ako kupujúcej vyššie označené pozemky za kúpnu cenu 700 000,- Sk. Keďže žalovaná urobila právny úkon len s cieľom získať značný prospech pre seba na úkor žalobcov (pozemky, ktoré kúpila, mali oveľa vyššiu reálnu hodnotu) a z dôvodu, že prekročila svoje oprávnenie konať za splnomocniteľov, dospel k právnemu názoru, že právny úkon odporuje zákonu, obchádza ho a prieči sa dobrým mravom a teda, že je v rozpore s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Žalobe o určenie jeho neplatnosti preto vyhovel. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 10. apríla 2006 sp. zn. 5 Co 48/2006 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že žalobu zamietol a uložil žalobcom povinnosť zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v sume 102 535,20 Sk do rúk JUDr. R. H. do troch dní. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že plnomocenstvo z 3. decembra 2003 udelené žalobcami žalovanej, nie je generálnym plnomocenstvom, keď oprávnenie žalovanej konať bolo obmedzené výlučne na uplatnenie reštitučného nároku žalobcov a v prípade uzavretia bezodplatného prevodu k náhradným pozemkom, na predaj týchto pozemkov za žalobcami stanovenú kúpnu cenu (žalobcovia odpredaj podmienili určením minimálnej kúpnej ceny). Takto vymedzený obsah plnomocenstva považoval za zodpovedajúci kritériám určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel preto k právnemu názoru, že kúpna zmluva bola urobená v súlade s ustanovením § 37 OZ. Ďalej uviedol, že žalovaná v čase urobenia právnych úkonov postupovala striktnie v rozsahu oprávnení tak, ako boli vymedzené v plnej moci a neprekročila ich ani pri disponovaní s pozemkami, a ani pri dojednaní kúpnej ceny (kúpna cena pozemkov v sume 700 000,- Sk prevyšovala žalobcami určenú minimálnu kúpnu cenu). Považoval za nepreukázané tvrdenia žalobcov, podľa ktorých žalovaná konajúca v ich mene dohodla kúpnu cenu nie podľa ich predstáv, že jej konanie bolo v neprospech žalobcov, resp. že sa na ich úkor obohatila. Dospel preto k záveru, že ide o právny úkon, ktorý

svojím obsahom alebo účelom neodporuje zákonu, ani zákon neobchádza a neprieči sa ani dobrým mravom (§ 39 O. z.). Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil a žalobu žalobcov ako bezzákladnú zamietol. O náhrade trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods. 2 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. júla 2009 sp. zn. 4 Cdo 217/2007 na dovolanie žalobcov rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V rozhodnutí konštatoval, že žalobcovia už v návrhu na začatie konania tvrdili, že žalovaná uzavrela kúpnu zmluvu v ich mene ako predávajúcich na základe nimi udeleného plnomocenstva z 3. decembra 2003 a odpredala nehnuteľnosti sama sebe ako kupujúcej. Toto tvrdenie žalobcov nepochybne vyplýva aj z obsahu žalobcami predloženej kúpnej zmluvy zo 4. februára 2004, ktorú za žalobcov ako predávajúcich a za kupujúcu stranu podpísala žalovaná. Keďže ide o skutočnosti svedčiace o možnom strete záujmov žalovanej v postavení zástupcu, so záujmami žalobcov ako zastúpenými (§ 22 ods. 2 OZ), odvolací súd mal z úradnej moci pristúpiť k skúmaniu platnosti kúpnej zmluvy zo 4. februára 2004 aj z hľadiska, či tento právny úkon nebol urobený v rozpore s ustanovením § 22 ods. 2 OZ. Ak tak neurobil, jeho rozhodnutie treba považovať za predčasné a teda nesprávne. Pre ďalšie konanie poznamenal, že rozpor v záujmoch zastúpeného (žalobcovia) a zástupcu (žalovaná) v zmysle § 22 ods. 2 OZ musí v čase uzavretia právneho úkonu reálne existovať a musí byť preukázaný. Pri posudzovaní rozporu medzi záujmami zastúpeného a zástupcu je potrebné vychádzať predovšetkým z povahy konkrétneho právneho úkonu a prihliadnúť tiež na všetky okolnosti danej veci. V prípade odplatného právneho úkonu vo všeobecnosti platí, že predávajúci sa snaží vec odpredať za čo najvyššiu kúpnu cenu a naopak, snahou kupujúceho je, dosiahnuť čo možno najnižšiu kúpnu cenu. V otázke kúpnej ceny preto spravidla existuje rozpor v záujmoch predávajúceho a jeho zástupcu, ak zástupca súčasne vystupuje na strane kupujúceho.

Krajský súd pokračoval po vrátení veci v konaní len so žalobcom 1/ D. H., nar. X. ako právnym nástupcom žalobkyne 2/ M. U. (žalobkyňa 2/ 19. júla 2008 zomrela) a so žalovaným Ing. P. B, ktorého uznesením z 10. marca 2010 sp. zn. 5 Co 352/2009 na návrh žalobcu pripustil do konania namiesto dovtedajšej žalovanej JUDr. Ľ. Z. (dôvodom bolo uzavretie kúpnej zmluvy o prevode dotknutých nehnuteľností) a tým istým uznesením pripustil aj zmenu žaloby na určenie, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom predmetných

nehnutelností v podiele jednej polovice k celku, ako aj na určenie, že nebohá M. U. bola ku dňu smrti podielovým spoluvlastníkom rovnakých nehnuteľností, v podiele jednej polovice k celku. Rozsudkom zo 14. decembra 2010 sp. zn. 5 Co 352/2009 rozhodol o odvolaní pôvodnej žalovanej tak, že pripustil v druhej časti navrhovaného petitu zmenu žaloby na určenie, že predmetné nehnuteľnosti v podiele jednej polovice k celku patria do dedičstva po poručiiteľke M. U.. Rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmenil tak, že návrh zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že vzhľadom na zmenu vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam, ku ktorej došlo po jeho prvšom rozhodnutí, vec skúmal z hľadiska možnej aplikácie ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p. Vychádzal zo zmyslu citovaného zákonného ustanovenia, podľa ktorého „právne vzťahy niekoho iného ako účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím vo veci, v ktorej bolo právoplatné rozhodnutie vo veci samej zrušené v dovolacom konaní, dotknuté, bez ohľadu na skutočnosť, že dotknutá osoba vedela o tom, že proti rozhodnutiu, na ktorého základe bolo právo nadobudnuté, bolo podané dovolanie.“ Dospel preto k záveru, že v ďalšom konaní o veci treba dať prednosť ústavnému princípu ochrany nadobudnutých práv niekoho iného než účastníka pôvodného konania, v tomto prípade žalovaného. Rešpektujúc tento princíp, rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil a žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods. 2 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu do výroku, ktorým krajský súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a do výroku o trovách konania, podal včas dovolanie žalobca. Navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a žalobe v celom rozsahu vyhovel, resp. aby v napadnutej časti jeho rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že krajský súd konanie zaťažil vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p., že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. K prvému dôvodu uviedol, že napadnutý rozsudok je v celosti nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Vytýkal odvolaciemu súdu, že sa v dôvodoch rozhodnutia vôbec nevyporiadal s jeho základnou argumentáciou k možnej aplikácii ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p., ktorá v konečnom dôsledku mala určujúci vplyv na posúdenie otázky existencie vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam. Nedal vôbec odpoveď na otázku absencie dobrej viery pri uzatváraní zmluvy medzi žalovaným a jeho právnou predchodkyňou. Odvolací súd ho týmto zbavil možnosti v dovolacom konaní

použiť relevantné argumenty na ochranu svojho vlastníckeho práva a teda porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces. K druhému dôvodu uviedol, že odvolací súd sa vôbec neriadil po zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu jeho jasnými usmerneniami. V jeho rozsudku absentuje právne posúdenie veci z hľadiska ustanovenia § 22 ods. 2 OZ, hoci to v zrušujúcom uznesení najvyšší súd výslovne uložil. Odvolací súd sa napriek tomu obmedzil výlučne len na právne posúdenie veci v zmysle § 243d ods. 2 O.s.p. Týmto postupom zaťažil konanie tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. K nesprávne právne posúdeniu veci odvolacím súdom, vzhľadom na nedostatok dôvodov v jeho rozsudku, uviedol, že odvolací súd nesprávne právne vyhodnotil a posúdil „nadobudnutie vlastníckeho práva“ k nehnuteľnostiam žalovaným od osoby, ktorá nikdy vlastníkom týchto nehnuteľností nebola a nemala preto ani oprávnenie na ich scudzenie. Ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p. na danú vec nesprávne aplikoval, keď jeho použitím fakticky prelomil zásadu *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* (nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám). Tým nedôvodne nadradil procesnú normu nad absolútne vlastnícke právo majúce charakter hmotného práva chráneného nielen zákonnými normami, ale aj Ústavou SR a medzinárodnými dohovormi. Okrem toho z okolností daného prípadu je zrejma absencia dobrej viery žalovaného pri nadobúdaní nehnuteľností, ktorá musí byť daná a aj skúmaná (nemôže byť automaticky prezumovaná). Odvolací súd napokon svojim rozhodnutím porušil aj princíp právnej istoty žalobcu, keď bez náležitého zdôvodnenia poskytol právnu ochranu žalovanému, hoci mu táto ochrana podľa zákona neprislúcha.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je jasné a zreteľné, čoho dôkazom je, že žalobca v dovolaní spochybňuje jeho meritórnu stránku. Namietal, že ak najvyšší súd v zrušujúcom uznesení nespomenul možnosť aplikácie ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p. (lebo nemal k tomu dôvod), to ešte neznamená, že odvolací súd pri zmenenej procesnej situácii tak nemôže urobiť. Právne posúdenie veci odvolacím súdom považoval za správne. Navrhol preto dovolanie žalobcu zamietnuť a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Keďže pôvodný žalobca D. H., nar. X. v priebehu dovolacieho konania 31. októbra 2011 zomrel a ide nepochybne o majetkovú vec, dovolací súd pokračoval v konaní s dedičom zomrelého v zmysle § 107 ods. 3 O.s.p., ktorým je D. H., nar. X..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania, proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným

prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Dovolací súd predovšetkým z úradnej povinnosti skúmal existenciu väd konania taxatívne vymedzených v ustanovení § 237 O.s.p. , pričom osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné, ak bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom.

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich rozhodnutiach zaujal stanovisko, že aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia treba považovať za vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. septembra 2008 sp. zn. 4 Cdo 25/2007). Medzi práva účastníka občianskeho súdneho konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí totiž nepochybne aj právo na spravodlivý proces. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ale aj Ústavného súdu Slovenskej republiky (Nález z 12. mája 2004 sp. zn. I ÚS 226/03) za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodniť, je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami účastníka. Porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

V posudzovanej veci je podľa dovolacieho súdu práve takouto vadou konanie pred odvolacím súdom postihnuté.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Hoci aj uvedené zákonné ustanovenie pre konanie na odvolacom súde platí primerane, treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu najmä vtedy, ak odvolací súd zmeňuje rozsudok súdu prvého stupňa. V takomto prípade odvolací súd musí podať výklad opodstatnenosti, pravdivosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku rozsudku vyčerpávajúcim spôsobom. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo na daný prípad aplikoval konkrétne zákonné ustanovenie.

V posudzovanej veci po zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu, odvolací súd konal už len s pôvodným žalobcom 1/ ako právnym nástupcom pôvodnej žalobkyne 2/, uznesením pripustil do konania na žalovanej strane namiesto pôvodnej žalovanej Ing. P. B. a pripustil zmenu petitu žaloby. Predmetom konania tak zostala žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva) s tým, že na žalovanej strane vystupuje v konaní osoba aktuálne zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastník sporných pozemkov. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku síce podrobne opísal ako jednotlivé súdy vo veci doposiaľ rozhodli a uviedol vyššie uvedené procesné zmeny, v merite veci sa však zaoberal len nenapadnuteľnosťou vlastníckeho práva žalovaného s poukazom na ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p. V tomto smere v dôvodoch len konštatoval, že „po zrušení právoplatného rozhodnutia dovolacím súdom treba v ďalšom konaní o veci dať

prednosť ústavnému princípu ochrany nadobudnutých práv niekoho iného ako účastníka pôvodného konania“ a že „rešpektujúc tento princíp nemôžu tretie osoby spoliehajúce sa na platné právo stratiť nadobudnuté práva, inak by bol porušený princípu právnej istoty a vlastník by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo zjavne nezodpovedá chápaniu materiálneho právneho štátu.“ V odôvodnení rozhodnutia neuviedol, ktoré skutočnosti považoval vo vzťahu k použitiu ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p. za rozhodujúce, ktoré z týchto rozhodujúcich skutočností vzal za preukázané a ktoré nie. Chýba v ňom akýkoľvek myšlienkový postup súdu, ktorý by vysvetľoval s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, odôvodnenosť právnych záverov. Odvolací súd nedal v dôvodoch rozhodnutia žiadne odpovede, prečo neprihliadol na námietky žalobcu, že použitie citovaného zákonného ustanovenia na daný prípad nie je správne, že Ing. B. nenadobudol vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam platne a že pri nadobudnutí vlastníctva nekonal v dobrej viere. V odôvodnení rozhodnutia chýba jasný a zrozumiteľný výklad ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p., uvedenie úvah, ktoré súd viedli k záveru o správnom uplatnení princípu právnej istoty v prospech ochrany žalovaného a teda o správnom aplikovaní uvedenej právnej normy na daný prípad. Odvolací súd sa v odôvodnení rozhodnutia nez zmienil ani o tom, prečo sa neriadil právnym názorom vysloveným v zrušujúcom rozhodnutí najvyššieho súdu. Jeho rozsudok nezodpovedá požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. Žalobca preto opodstatnene namieta, že ide o postup, ktorým odvolací súd porušil jeho právo na spravodlivý súdny proces a ktorým zaťažil konanie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Už uvedené zistenie postačovalo k tomu, aby rozsudok odvolacieho súdu bol v napadnutej časti zrušený a vec mu bola v rozsahu zrušenia vrátená na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 časť vety za bodkočiarkou, ods. 2 prvá veta O.s.p.).

Treba prisvedčiť dovolateľovi aj v tom, že odvolací súd nerešpektoval po zrušení jeho predchádzajúceho rozhodnutia najvyšším súdom záväzné usmernenie týkajúce sa právneho posúdenia veci, čím porušil ustanovenie § 243d ods. 1 O.s.p. Na tomto závere podľa dovolacieho súdu nič nemení ani skutočnosť, že došlo v konaní k procesným zmenám (k zmene v petite žaloby a k zmene účastníka konania na žalovanej strane). Podľa dovolacieho súdu, po zrušení skoršieho rozhodnutia odvolacieho súdu, nedošlo totiž k takým zmenám v skutkovom stave, ktoré by odôvodňovali iný postup, než aký vyplýva zo zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu.

Napokon, dovolací súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom.

Ustanovenie § 243d ods. 2 O.s.p., podľa ktorého právne vzťahy niekoho iného než účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté, upravuje účinky nového rozhodnutia (vydaného po zrušení skôr prijatého rozhodnutia) na právne pomery tretích osôb. Pre prípad, že v zrušenej veci sa znovu meritórne rozhodne vychádza citované ustanovenie zo zásady, že novým rozhodnutím nemôžu byť dotknuté právne vzťahy niekoho iného, než účastníka konania. Uplatnenie tejto zásady teda predpokladá vydanie nového rozhodnutia v merite veci potom, ako došlo k zrušeniu pôvodného rozhodnutia a má praktický význam len vtedy, ak toto nové rozhodnutie upravuje práva a povinnosti účastníkov odlišne od pôvodného rozhodnutia, ktoré bolo dovolacím súdom zrušené. V takomto prípade sa na základe novo vydaného rozhodnutia menia len práva a povinnosti účastníkov konania. Právne postavenie fyzických alebo právnických osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania, nadobudnuté podľa stavu, aký tu bol v štádiu predchádzajúceho (zrušeného) rozhodnutia odvolacieho súdu (k nadobudnutiu musí dôjsť v čase od právoplatnosti pôvodného rozhodnutia do jeho zrušenia dovolacím súdom), zostáva aj po vydaní nového rozhodnutia nezmenené. Tieto osoby spravidla nemôžu byť zbavené nadobudnutého práva len tým, že pôvodné rozhodnutie bolo zrušené a že právne vzťahy medzi účastníkmi konania boli v novom rozhodnutí upravené inak. Treba dodať, že táto procesná ochrana v podstate len dopĺňa ochranu, ktorú týmto osobám priznáva hmotné právo. Význam uvedeného zákonného ustanovenia treba preto vykladať tak, že má poskytnúť procesnú ochranu tretím osobám za predpokladu, že nadobudli určité právo platne, resp. že ho nadobudli v dobrej viere.

V posudzovanej veci z obsahu spisu vyplýva, že potom ako dovolací súd zrušil pôvodné rozhodnutie odvolacieho súdu, odvolací súd nebol (a ani nemohol byť) v situácii, akú predpokladá vyššie citované zákonné ustanovenie. Po zrušení veci najvyšším súdom totiž došlo priamo v tomto konaní k zmene žalobného petitu a účastníka konania na žalovanej strane. Konaniu o určenie vlastníctva teda nepredchádzalo konanie o určenie neplatnosti právneho úkonu jej pôvodných účastníkov, v ktorom by po zrušujúcom rozsudku najvyššieho súdu bolo vydané nové rozhodnutie riešiacie právne vzťahy pôvodných účastníkov inak, účinky ktorého by mali mať vplyv na právne pomery žalovaného v konaní o určenie vlastníctva. Už z tohto dôvodu aplikácia ustanovenia § 243d ods. 2 O.s.p. na daný prípad neprichádza do úvahy.

Predmetom konania, ako už bolo uvedené vyššie, je žaloba žalobcu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva), ktorej základom je tvrdenie žalobcu, že kúpna zmluva uzavretá medzi pôvodnými žalobcami a pôvodnou žalovanou o prevode vlastníctva dotknutých nehnuteľností, je neplatná v zmysle § 39 OZ. Keďže absolútna neplatnosť nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (na právny úkon sa hľadí, ako by nebol urobený), pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému a teda právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností, súd v konaní o určenie vlastníctva si musí túto otázku vyriešiť prejudiciálne, ak o nej už nebolo vydané rozhodnutie v inom konaní. Aj v tomto konaní zostáva preto naďalej aktuálne usmernenie najvyššieho súdu vyslovené v jeho zrušujúcom uznesení, podľa ktorého odvolací súd (prípadne súd prvého stupňa) je povinný skúmať platnosť kúpnej zmluvy zo 4. februára 2004 uzavretej medzi pôvodnými žalobcami a pôvodnou žalovanou z hľadiska ustanovenia § 22 ods. 2 OZ, ako aj z hľadiska, či sa jej uzavretie neprieči dobrým mravom (§ 39 OZ).

K uplatneniu princípu právnej istoty, ktorého súčasťou je aj dôvera subjektov práva v platné právo a k uplatneniu princípu ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere, treba uviesť, že ostatne uvedená zásada, okrem toho, že právo musí byť nadobudnuté v dobrej viere (odvolací súd sa vecou z tohto pohľadu vôbec nezaoberal), vychádza z toho, že právo bolo skutočne nadobudnuté a teda, že niekto sa stal jeho subjektom a preto spravidla nemôže byť tohto práva zbavený dodatočným odpadnutím (zrušením) právneho dôvodu, na ktorého základe sa stal prevodca (predchádzajúci prevodca) vlastníkom veci. Predpokladom uplatnenia tejto zásady a teda aj princípu právnej istoty je, že nadobúdateľ vec (nehnuteľnosť) nadobudol od skutočného vlastníka a nie od nevlastníka. Aj z tohto pohľadu je preto v danom prípade pre správne posúdenie veci určujúce zistenie, či pôvodná žalovaná nadobudla dotknuté nehnuteľnosti v rozpore, resp. bez rozporu s ustanovením § 39 OZ. Ak by totiž dotknutý právny úkon bol postihnutý absolútnou neplatnosťou, k prevodu vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam na pôvodnú žalovanú by nedošlo, keďže sa na takýto úkon hľadí, akoby nebol urobený. V zmysle zásady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* (nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám) by bol rovnakou vadou postihnutý aj následný právny úkon urobený pôvodnou žalovanou (nepeňažný vklad dotknutých nehnuteľností do obchodnej spoločnosti LZ s.r.o.) a aj kúpna zmluva uzavretá medzi spoločnosťou LZ s.r.o. (konateľkou je pôvodná žalovaná) a žalovaným Ing. B.. Odvolací súd (súd prvého stupňa) sa preto mal v zmysle usmernenia vysloveného

v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu prejudiciálne zaoberať otázkou (ne)platnosti kúpnej zmluvy zo 4. februára 2004.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. mája 2012

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová